

Congres NME 2.0

Waarom is groen geen breekpunt?

Natuur- en Milieueducatie, dat een traditie heeft vanaf Jac P.Thijssen, wordt vernieuwd. Minder versnipperd, meer vraaggericht en aansluitend bij actuele maatschappelijke thema's. De deelnemers aan het congres NME 2.0 zagen hoe dit er uit kan zien.

TEKST EN
FOTOGRAFIE
ton van den born

Intermezzo met de Dansgroep Lucia Marthas

Hoe komt het toch dat er in de campagne zo weinig aandacht voor

groene thema's is", vraagt Menno Bentveld, presentator van het radio-programma *Vroege Vogels* en dag-presentator op het NME-congres in Amsterdam, aan politica Marijke Vos. Het is donderdag 3 juni, een week voor de verkiezingen. "Waarom maakt niemand van groen een breekpunt?"

Vos, tot voor kort wethouder in Amsterdam en lid van de *task force* biodiversiteit, heeft net haar perspectief op natuur- en milieueducatie geschetst. "In de steden moet het gebeuren", zegt ze. "Daar woont meer dan de helft van de wereldbevolking. Als jongeren daar hun gedrag aanpassen, ben je een heel eind. Daar liggen kansen."

Vos is de eerste spreker in het *science center* Nemo. Een collegezaal met tweehonderd bezoekers, twaalf sprekers, geprojecteerde twitterboodschappen en een strak programma.

Obesitas

Hoe zou de nieuwe NME eruit kunnen zien? Die vraag stelt Bentveld ook aan Henk van Zeijts, directeur van *Creative learning Lab*. Hij presenteert zijn 'creatieve educatie'. Met animaties, games en 3D-video. Want, motiveert hij, "leren in een gamecontext heeft significant meer leereffect."

Nee, natuur- en milieueducatie gaat niet alleen meer over schooltuinen en kinderboerderijen. Over

het glas naar de glasbak of een excursie naar het bos. NME 2.0 gaat ook over watergebruik en klimaat, en verrassend misschien, over obesitas en over gezond leven in de toekomst. NME wil kinderen in aanraking brengen met de natuur, het bewustzijn van milieu vergroten en tonen waar ons voedsel vandaan komt. NME raakt aan burgerschap, want het gaat om verantwoordelijkheid voor de aarde en haar bewoners. Grote woorden, maar het belang van een natuur- en milieubewuste levensstijl lijkt alleen maar groter geworden.

NME bestaat formeel sinds 1988 toen de eerste NME-nota verscheen, en is vanaf 2000 verbreed naar duurzaamheid. De kaders voor de huidige vernieuwing van NME zijn te vinden in de nota 'Kiezen, leren en meedoen' (2008). Daarin is veel nadruk op beleving: jongeren moeten natuur en milieu ervaren. Ook wil NME technologische ontwikkelingen benutten, bij onderwijsvernieuwing aansluiten en bedrijfsleven betrekken. Dit ligt allemaal in handen van het Programma NME, de uitvoeringsinstantie vanuit de ministeries van OCW, LNV en VROM.

Nooit vergeten

"Wij van het Programma NME zijn bezig om beweging te krijgen," zegt Marieke van der Werf, programamanager NME, "maar uiteindelijk moet u het gaan doen."

Het Programma NME financiert initiatieven waarin partners samenwerken aan natuur- en milieueducatie. Instellingen voor groen onderwijs kunnen zo'n partner zijn. Graag

zelfs. De Groene Kennis Coöperatie wordt in de nota genoemd en ik zie enkele vertegenwoordigers van het groen onderwijs in de zaal. Maar het moet wel gaan om samenwerking; een individueel schoolinitiatief hoeft niet op financiële ondersteuning te rekenen.

Marijke Vos noemt Proeftuin Amsterdam, een project dat startte met gezond eten. De Proeftuin koos vervolgens voor NME en bundelt nu allerlei losse initiatieven. Ze wil bijvoorbeeld de relatie van de stadsbewoners met de ommelanden versterken. Het gaat om smaaklessen, schooltuinen en boerderijbezoek. "De kinderen vinden het ongelooflijk leuk", zegt Vos. "Er gebeurt ook iets met hen, iets wat ze nooit van hun leven zullen vergeten." Dat is misschien het mooiste argument voor NME dat ik vandaag hoor.

En nog iets, zegt ze. "We hebben een kans om NME een plaats te geven. Maar zorg dat het niet alleen op scholen blijft hangen. En kies punten waarmee je aan de slag kunt, bijvoorbeeld biodiversiteit, klimaat of watergebruik. Pak de uitdaging aan en vernieuw NME, maak het breder!"

Weert

"Verwacht geen pasklare antwoorden vandaag", zegt dagvoorzitter Bentveld. Waar we wel op kunnen rekenen zijn uitdaging, oproepen, ideeën en veel enthousiasme. Dan valt de teleurgestelde docent uit Weert tijdens de presentatie van Van der Werf toch uit de toon. Nadat zij de zaal heeft uitgelegd hoe het Programma NME werkt, vraagt hij: "Waarom lukt het mij dan niet?"

Van der Werf reageert dat een initiatief onderdeel moet zijn van een grotere beweging in de gemeente. "We willen geen versnippering." In de pauze spreken ze elkaar. De programamanager belt met een Weertse wethouder en komt er in de zaal op terug. "Hier groeit een paretje."

Statuszoekers

Er zijn meer potentiële pareltjes. Medewerkers van het *Creative Learning Lab* doen workshops met leerlingen van de Open Scholengemeenschap Bijlmer. Ze tonen hoe je filmpjes maakt met een *greenscreen*, zoals de weermensen van de tv, en hoe je animaties maakt. Zo zou NME 2.0 eruit kunnen zien.

Niet alle kinderen reageren op dezelfde manier op NME. ‘We hebben bij mij op school wel vier keer die Al Gore-film gezien. Dan geloof je het allemaal wel.’ Zo citeren Yvonne van Sark van Youngworks en Martijn Lampert van Motivaction tijdens hun presentatie. Uit hun onderzoek naar de belevingswereld van jongeren blijkt weliswaar dat die jongeren gemiddeld meer bezorgd over de toekomst van natuur en milieu zijn dan over de gevolgen van de economische crisis, maar dat ze niet goed weten hoe ze kunnen bijdragen aan duurzaamheid. ‘We zijn ook veel te druk op school.’

“Wat triggert hen”, vraagt Lampert. “Je kunt ze indelen in groepen: je hebt bijvoorbeeld idealisten, gemakszoekers, sociale aanpassers, extraverte statuszoekers of erkenningzoekers. Terwijl de extraverte statuszoekers NME snel suf vinden, willen de idealisten direct de handen uit de mouwen steken. Kijk door de ogen van de doelgroep, en stel de vraag: wat verander ik in onze NME-aanpak?”

Veelzijdig

Die vraag – wat gaan jullie doen aan NME? – stel ik groen-onderwijsmensen: Marc Schils van De Groene Welle, Han Matla van Helicon Opleidingen, en Dinand Ekkel, CAH Dronten. Ze vertellen dat betrokkenheid bij NME geen structurele zaak is, maar afhankelijk van inzet en enthousiasme van een docent. Groen onderwijs kan helpen bij de aanleg van schooltuinen en groene mbo'ers kunnen op basisscholen vertellen over konijnen houden of Wildlife Management. Dat past ook

binnen het GKC-programma ‘Groene kennis voor en door burgers’, waarvan Ekkel trekker is.

Ook groen onderwijs moet allianties vormen en partners zoeken. Simone Mante, hoofd NME van de gemeente Breda, noemt een paar onverwachte NME-partijen. Bijvoorbeeld voetbalclub NAC. Natuurlijk willen potentiële partners vooral heel duurzaam overkomen. Uit bezorgdheid om biodiversiteit, klimaat en de aarde of vooral vanwege vrees om het weggelopen van de klant of de consument.

Voor het resultaat maakt het waarschijnlijk weinig uit. De geprojecteerde tweets getuigen van inspiratie. ‘NME 2.0 biedt kansen, is veelzijdig, nieuw en soms erg leuk’ is de strekking van de reacties. En terwijl je nadenkt over nieuwe NME-activiteiten, hoef je de klassiekers, zoals de kinderboerderij, niet af te stoten. Zolang ze maar bijdragen aan bewustzijn van milieubelasting en verantwoordelijkheidsgevoel voor de natuur.

Roel van Raaij en Joke Kersten, beiden lid van het regieteam NME vanuit de betrokken ministeries, kijken met dagpresenter Menno Bentveld terug op een lange NME-dag

NME 2.0

Waarom NME 2.0? Nederland heeft veel kennis en ervaring op NME-gebied. Volgens de nota ‘Kiezen, leren en meedoen’ (2008) zijn 250 organisaties lokaal of landelijk bezig met NME. Soms is NME kerntaak en soms is educatie nevenactiviteit, zoals in dierentuinen en natuurmusea. Er is een groot maatschappelijk draagvlak voor NME, maar weinig of geen marktwerking. En dus is er veel subsidieafhankelijkheid. De overheid wil NME nu anders neerzetten: passend bij actuele maatschappelijke thema's zoals gezondheid en welzijn van dieren. Kansen voor NME liggen er ook in de verplichting burgerschapskunde als schoolvak op te nemen. NME kan bijdragen aan verantwoordelijkheid nemen en actief burgerschap. Er is verder een Vakgroep NME in oprichting. Die vakgroep, gevestigd bij de Vereniging van Milieuprofessionals in Den Bosch, gaat NME-professionals ondersteunen.

> Ga voor het twitterverslag en de nota uit 2008 naar groenonderwijs.nl

